

Input van B/T voor de 17^e HJR - Werkdocument

Toezeggingen uit AO van 15 oktober 2015

- Toegezegd om in de volgende halfjaarsrapportage in te gaan op de resultaten van de fraudebestrijding kinderopvangtoeslag.
- Toegezegd om in de volgende halfjaarsrapportage in te gaan op de problemen die samenhangen met de terugvorderingen toeslagen en de beslagvrije voet.
- Toegezegd om in de volgende halfjaarsrapportage aandacht te besteden aan de resultaten van de verschillende samenwerkingsverbanden op het gebied van fraudebestrijding binnen de overheid.

Ter info een passage uit het AO:

(...) Problemen en knelpunten zijn er nog steeds. Dat zien wij bijvoorbeeld aan de nog steeds grote bedragen aan toeslagen die moeten worden teruggevorderd. In de praktijk blijkt dat terugvorderen heel moeizaam te gaan en ontzettend veel ellende te veroorzaken, want mensen hebben dat geld in de regel al dan niet terecht al uitgegeven. Daarom vraag ik nadrukkelijk aandacht voor de regels die de Belastingdienst hanteert zowel bij het toekennen als het terugvorderen. Soms lijkt dat heel onredelijk uit te pakken. Ik geef een paar voorbeelden. Twee mensen gaan in de loop van het jaar samenwonen. Het huishoudinkomen waaraan de toeslagen worden getoetst, stijgt. Dus is er verlies van recht op huurtoeslag. Dat is allemaal logisch, maar helemaal niet logisch is, dat die toeslagen worden teruggevorderd, niet alleen over de periode van samenwonen, maar over het hele jaar, dus ook over de maanden waarin niet werd samengewoond. Dat soort berichten krijg ik in mijn mailbox. Ook zijn er bijvoorbeeld problemen bij echtscheiding: de toeslagen komen op de rekening van de ene ex-partner, maar bij de andere partner wordt teruggevorderd met alle problemen van dien. Soortgelijke problemen doen zich voor bij zelfstandigen. Als ondernemers recht krijgen op aanvullende bijstand, kan het gebeuren dat de bijstand pas het volgende jaar wordt uitgekeerd. Daardoor stijgt het toetsingsinkomen en ontstaat verlies van recht op toeslagen in dat lopende jaar. Mijn vraag aan de staatssecretaris is of hij bekend is met dit soort voorbeelden. Zo ja, dan is mijn vervolgvraag wat hij daaraan doet.

Hetzelfde geldt voor de problemen die er nog steeds zijn rond de beslagvrije voet die de Belastingdienst hanteert en die vaak veel strenger uitpakt dan voor particuliere schuldeisers. Dat is ook signaleerd door de Ombudsman. Mijn vraag aan de staatssecretaris is, of hij deze problemen op een rijtje kan zetten en in beeld kan brengen wat de Belastingdienst hier al aan doet en wat de Belastingdienst van plan is hieraan nog te gaan doen. Graag krijg ik daarop een reactie.

De heer Groot vraagt aandacht voor de toeslagen en dat is begrijpelijk. Aan het toeslagensysteem is inherent dat we veel moeten terugvorderen. We moeten in de praktijk maar liefst een derde terugvorderen. Er zijn maar weinig systemen waarbij je in een derde van de gevallen iets moet terugvorderen. We weten allemaal waardoor dat komt. We doen het vooraf in plaats van achteraf. We zien ook allemaal dat het een aan huishoudens gerelateerd ding is en dat maakt het tot een uitkering die ongewoon gevoelig is voor wijzigingen in de levenssfeer en tegelijkertijd ook ongewoon gevoelig voor de gegevens die de mensen zelf moeten aanleveren. In alle andere gevallen kunnen we ook via via gegevens verzamelen, maar dat ligt hier veel gevoeliger. En daarbij speelt ook nog eens die beslagvrije voet.

Hij vraagt mij dat op een rij te zetten. Ik denk dat het verstandig is om dat ook de volgende keer te doen, want dan hebben we niet alleen de tijd om even in te zoomen op hoe het met de toeslagen loopt maar ook op het gedoe rond de beslagvrije voet. Er blijft altijd casuïstiek bestaan, maar het is wel mijn indruk dat we gemiddeld genomen steeds meer grip hebben op het proces. Dat is een indruk die ik graag wil staven en aan de Kamer wil voorleggen in de volgende halfjaarsrapportage.

Het gedoe rond de beslagvrije voet is heel onverkwikkelijk. We hebben een regeling die volstrekt onuitvoerbaar is voor de Belastingdienst. Dat stoort iedereen, allereerst de Belastingdienst, maar zeker ook de mensen die ermee te maken hebben. Verder stoort het de Ombudsman en de leden van deze commissie en de commissie voor Sociale Zaken. Eind van het jaar wil mijn collega van SZW met voorstellen komen voor een veel behapbaarder systeem. Misschien is daarom de volgende halfjaarsrapportage een goede mogelijkheid om daar wat op te bespiegelen en om te bekijken hoeveel problemen we hierdoor kwijtraken en hoeveel beter het gaat. Ik kan het dan net wat uitgebreider doen dan wanneer ik nu nog even "hatseflats" met een nog onbekend beslagvrijevoetsysteem in het vizier probeer om op de gestelde vragen antwoord te geven. Ik zou daarmee geen recht doen aan de zorgen van de heer Groot. De heer Groot krijgt massa's mails over uiteenlopende onderwerpen en hij

pikt deze er dan ook niet voor niets uit. Zo ga ik het dus proberen te doen en ik zie de heer Groot daar niet tegen protesteren.

Toeslagen

De wettelijke toeslagensystematiek is zo ingericht dat de burger eerst een voorschot aanvraagt voor zijn toeslagen op basis van een eigen schatting van zijn inkomen en een eigen opgave van andere relevante grondslagen (bijvoorbeeld: uren kinderopvang). Na afloop van een toeslagjaar wordt de aangevraagde toeslag definitief toegekend. De toeslag wordt maandelijks uitgekeerd als voorschot. Burgers moeten lopende het toeslagjaar relevante wijzigingen zelf doorgeven aan de Belastingdienst. Het kan bijvoorbeeld gaan om kinderen die meer of minder uren kinderopvang genieten, een wijziging in de huishoudsamenstelling of een inkomen dat stijgt. Na afloop van het toeslagjaar en nadat de aangifte inkomstenbelasting is ingediend wordt gestart met de vaststelling van de definitieve toekenning van de toeslagen. In ideale omstandigheden – burgers geven telkens de relevante wijzigingen tijdig door – zal er bij het definitief toekennen van een toeslag geen na- of terugbetaling meer zijn. Het is echter inherent aan deze voorschotsystematiek dat na afloop van een toeslagjaar een deel van de toeslagontvangers een bedrag moet terugbetalen en een ander deel een bedrag nabetaald krijgt. <<NB deze tekst is overgenomen uit de 15^e HJR>>

Knelpunten met toeslagen

Door Groot worden de volgende knelpunten met toeslagen genoemd: <<nog even bezien in welke vorm dit gegoten dient te worden>>

- Twee mensen gaan in de loop van het jaar samenwonen. Het huishoudinkomen waaraan de toeslagen worden getoetst, stijgt. Dus is er verlies van recht op huurtoeslag. Dat is allemaal logisch, maar helemaal niet logisch is, dat die toeslagen worden teruggevorderd, niet alleen over de periode van samenwonen, maar over het hele jaar, dus ook over de maanden waarin niet werd samengewoond;
- Ook zijn er bijvoorbeeld problemen bij echtscheiding: de toeslagen komen op de rekening van de ene ex-partner, maar bij de andere partner wordt teruggevorderd met alle problemen van dien;
- Soortgelijke problemen doen zich voor bij zelfstandigen. Als ondernemers recht krijgen op aanvullende bijstand, kan het gebeuren dat de bijstand pas het volgende jaar wordt uitgekeerd. Daardoor stijgt het toetsingsinkomen en ontstaat verlies van recht op toeslagen in dat lopende jaar;
- Hetzelfde geldt voor de problemen die er nog steeds zijn rond de beslagvrije voet die de Belastingdienst hanteert en die vaak veel strenger uitpakt dan voor particuliere schuldeisers. Dat is ook gesignaleerd door de Ombudsman.

Op grond van artikel 33 Awir kan de ontvanger van Belastingen een partner aansprakelijk stellen. Vanaf 2013 is deze mogelijkheid ruimer geworden in het kader van de anti-fraudemaatregelen.

Hoe er in de praktijk mee om wordt gegaan is erg afhankelijk van de feitelijke situatie. Ik weet bijvoorbeeld dat het LIC in sommige gevallen, zonder aansprakelijkstelling, een loonvordering in gang zet bij de partner van de toeslaggerechtigde op wiens naam de schuld staat maar waar niets te halen is. Er moet dan wel sprake zijn van: in gemeenschap van goederen gehuwd.

Een terugvordering wordt altijd in zijn geheel teruggevorderd. Deze discussie speelt bijvoorbeeld ook bij de KOT. Als de eigen bijdrage niet is betaald wordt toch de gehele terugvordering ingevorderd en niet alleen het deel wat ziet op de eigen bijdrage.

In de beantwoording zou ik zeer algemeen zijn en blijven want het is erg lastig om hier harde eenduidige uitspraken over te doen. De praktijk is weerbarstig en het proces van aansprakelijkstelling nog in ontwikkeling. Voor de aansprakelijkstelling zijn we afhankelijk van de (blauwe) ontvanger dus we hebben het niet allemaal in eigen hand.

Verder zijn er knelpunten als gevolg van onjuiste registraties in de BRP en dat veel burgers geconfronteerd worden met een terugvordering.

De volgende maatregelen zijn genomen voor het oplossen van deze knelpunten:

- Burgers worden zo goed mogelijk geïnformeerd over het belang van het tijdig doorgeven van wijzigingen. Het tijdig doorgeven van juiste grondslagen kan terugvorderingen voorkomen;
- Invoering van 1BRN dient er aan bij te dragen dat het door Groot geschetste probleem met uitbetalen aan de een en terugvorderen bij de ander niet meer kan voorkomen;
- Er ligt een wetsvoorstel om de gesignaleerde problemen bij zelfstandigen op te lossen;
- SZW komt met een voorstel voor wijziging beleid beslagvrije voet;
- Belastingdienst heeft verschillende maatregelen genomen voor het oplossen van de problemen met onjuiste registraties in de BRP. Voorbeeld hiervan is het kunnen vastleggen van een van de BRP afwijkende huishoudsamenstelling in de systemen van toeslagen.

Meer grip op het proces

Door de Belastingdienst zijn diverse maatregelen genomen waardoor meer grip op het proces is ontstaan. Voorbeelden hiervan zijn:

- Invoering van fraude maatregelen;
- De realisatie van een Toeslagen portal waardoor het voor de burger zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt om de juiste gegevens door te geven;
- Het zoveel mogelijk in de actualiteit uitvoeren van controles;
- Het helpen van burgers bij het schatting van hun inkomen. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van vastgestelde inkomens bij het automatisch continueren 2016. Eind vorig jaar is deze maatregel voor het eerst toegepast;
- Tevens wordt door de Belastingdienst voortdurend onderzoek uitgevoerd naar de "Natuurlijke Dialoog" met als doel het verbeteren of optimaliseren van de interactie met de burger.

<<Kunnen we ook "hardmaken" dat we meer grip hebben op het proces aan de hand van cijfers? Zoals het dalen van de gemiddelde hoogte van de terugvorderingen.>> versnellen DT is concreet

De resultaten van de fraudebestrijding kinderopvangtoeslag

Wat is fraude?

Met fraude wordt bedoeld het opzettelijk opgeven van een onjuiste voorstelling van zaken, om hieruit wederrechtelijk voordeel te verkrijgen. Daarbij is er sprake van een benadeelde en van onrechtmatig of onwettig handelen. B/T maakt onderscheid in burgers met een goede en foute intentie. De meerderheid van de burgers heeft een goede intentie en voor deze burgers maakt B/T het steeds makkelijker om het goed te doen. Bij diegenen die misbruik (willen) maken van het toeslagenstelsel past B/T bestuursrechtelijke sancties of wordt strafrecht ingezet.

Handhaving in het hele proces

Het toezicht van Belastingdienst/Toeslagen vindt op meerdere momenten in het proces plaats:

Aan de voorkant: Burgers kunnen een aanvraag of mutatie indienen via de burgerportaal. Voor toegang op mijn toeslagen.nl logt men in met DigiD. Dit proces wordt gemonitord en risicovolle activiteiten/IP-adressen worden gesignaleerd en door B/T geanalyseerd. Recente aanpassingen in het burgerportaal helpen burgers bij het indienen van een juiste aanvraag. Zo worden bijvoorbeeld de BSN's getoond van kinderen van de aanvrager. Hierdoor kan geen fout BSN meer worden ingevoerd.

Als een aanvraag/mutatie is ingediend, maakt Belastingdienst/Toeslagen gebruik van een risicoclassificatiemodel. Op basis van die risicoclassificatie wordt de intensiteit van het toezicht bepaald. De intensiteit vertaalt zich in verschillende behandelmethoden. Wanneer een aanvraag of mutatie als risicovol wordt geclassificeerd, vindt eerst beoordeling plaats voordat een (verhoogd) voorschot wordt uitbetaald.

In de actualiteit: Als aanvragen geen verhoogd risico bevatten, worden deze formeel beschikt en ontvangt de aanvrager op basis van een Voorlopige Toekenning het (verhoogde) voorschot. Vervolgens wordt de aanvraag getoetst op volledigheid en juistheid, deels geautomatiseerd, deels handmatig. Behandeling kan leiden tot een hogere of lagere toekenning of tot een stopzetting. In het geval van lagere toekenningen en stopzettingen, wordt het terugvorderingsproces gestart. In het geval van een hogere toekenning, vindt nabetaling plaats.

Achteraf: Aan het einde van het toeslagjaar worden de voorlopige toegekende toeslagen definitief beoordeeld op basis van loongegevens, jaaropgaven en andere relevante stukken. Ook hier geldt dat behandeling kan leiden tot een hogere of een lagere toekenning of een stopzetting en dat dit gevolgd wordt door een terugvordering of nabetaling.

Bij de uitvoering van het toezicht maakt Belastingdienst/Toeslagen gebruik van gegevens van basisregistraties en private partijen (zoals Zorginstituut Nederland, kinderopvanginstellingen en woningcorporaties). Door met zowel interne als externe partijen samen te werken in de keten, draagt Belastingdienst/Toeslagen bij aan het opwerpen van barrières ter voorkoming van misbruik en fraude.

Makkelijk maken het goed te doen

Handhaving bij B/T bestaat uit alle activiteiten op het gebied van dienstverlening, toezicht en strafrecht. Dienstverlening en toezicht integreren steeds meer en zorgen er voor dat de goedwillende burger geholpen wordt om het goed te doen. Anderzijds zorgen de maatregelen er voor dat het moeilijker wordt het fout te doen. Onderstaand een overzicht van (wettelijke) maatregelen die de afgelopen getroffen zijn:

Dienstverlening

Burgers die een toeslag aanvragen of een lopende toekenning willen muteren, doen dit via de burgerportal. Hier zijn aanpassingen in aangebracht die de burgers het gemakkelijk maken een goede aanvraag te doen, en ook om misbruik te voorkomen. De volgende controles zijn ingebouwd:

- Zonder BSN en DigiD geen toegang tot de portal
- Burgers met een DigiD, maar wiens BSN niet in ons systeem voorkomt, kunnen geen toeslag aanvragen.
- Burgers jonger dan 16 jaar kunnen geen toeslag aanvragen (18 jaar voor Zorgtoeslag).
- Burgers zonder geldig adres (VOW) kunnen geen toeslag aanvragen.
- Burgers kunnen alleen KOT krijgen voor kinderen waar ze een ouder-kind relatie mee hebben of voor kinderen die op hun adres ingeschreven staan.
- Burgers kunnen alleen een bankrekeningnummer invullen dat op hun naam staat, anders wordt er geen toeslag uitbetaald.
- Burgers kunnen het nieuwe adres van andere huisgenoten niet zien, alleen de burger zelf kan bij een verhuismelding het nieuwe adres zien.
- Burgers kunnen geen KGB of KOT aanvragen als er geen kinderen bekend zijn.
- Burger kan geen toeslag aanvragen als hij deze toeslag al heeft.
- Burger kan geen toeslag aanvragen als toeslagpartner deze al heeft.
- Burger kan geen Huurtoeslag aanvragen als hij al betrokken is bij een huurtoeslag (medebewoner).
- Alleen de aanvrager van een toeslag mag een rekeningnummer wijzigen.

Aanvullende maatregelen ten behoeve van toezicht

Een bankrekeningnummer

Per januari 2014 wordt de in 2011 aangekondigde wettelijke maatregel één-bankrekeningnummer ingevoerd. Koppeling tussen BSN en bankrekeningnummer moet gevalideerd worden. Op deze maatregel zijn uitzonderingen mogelijk bijvoorbeeld wanneer er sprake is van onder toezicht stelling van de aanvrager.

Koppeling tussen DigiD en BSN

Vanaf 2011 is controle op de koppeling tussen DigiD en BSN ingevoerd.

Periodieke controle status zorgverzekerd

In 2012 en 2013 vond de periodieke controle op de status zorgverzekerd een of tweemaal per jaar plaats. In 2014 is de frequentie verhoogd naar 4 maal per jaar en in 2015 naar maandelijks. Mensen die niet zorgverzekerd zijn of geen premie zorgverzekering afdragen krijgen geen zorgtoeslag.

Monitoren IP adressen

In 2013 start Logius met het monitoren van IP-adressen. Verdachte IP-adressen worden gemeld aan B/T, waarna verdere analyse gedaan wordt door B/T.

Oprichting Combiteam aanpak Facilitators

In 2013 is binnen de Belastingdienst het Combiteam aanpak Facilitators opgericht. Dit team richt zich op de aanpak van georganiseerde fraude.

Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit

Met ingang van 1 januari 2014 is de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit van kracht geworden met daarin onder andere de maatregel "onbekende aanvrager". Deze maatregel houdt in dat geen voorschot wordt verleend aan een aanvrager als die niet tenminste één jaar in BvR geregistreerd is. Deze mensen ontvangen een uitnodiging om met bewijsstukken naar de balie te komen.

Een andere maatregel uit deze wet is de verlengde beslistermijn. Deze maatregel geeft B/T de mogelijkheid om bij een aanvraag met een verhoogd risico de behandeltermijn van 8 naar 13 weken te verlengen. Daarna bestaat de mogelijkheid deze nogmaals te verlengen met 13 weken. Deze maatregel geeft B/T de gelegenheid om contra-informatie op te vragen indien nodig. Essentieel bij deze twee maatregelen is dat er géén voorschot wordt verstrekt en snel geldelijk gewin op deze wijze niet meer mogelijk is.

Beperking terugvorderingen

2014 Wijziging Wet Kinderopvang, hiermee werd de aanvraag van kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht verkort naar 3 maanden.

2014; wijziging uitbetalingstermijn voorschot: op een aanvraag voor 2013 gedaan na 1 april 2014 verlenen we bij recht geen voorschot, maar een DT. En daarna we betalen in 1 keer uit. Hiermee betalen we niet op basis van een geschat inkomen maar op basis van definitief inkomen.

Fraudeaanpak beoordeeld door Rekenkamer als "best practice"

De Tweede Kamer heeft de onderwerpen fraude en decentralisatie, voor het jaar 2014 (in mei 2015) als focusonderwerpen aangemeld. De Algemene Rekenkamer is hierop ingegaan door een rijks breed onderzoek naar fraude uit te voeren. Hiervoor zijn een aantal casussen binnen verschillende organisaties geselecteerd en is gekeken naar de fraudeaanpak.

Door de "best practice" erkenning heeft B/T bewezen te voldoen aan de volgende kenmerken:

- aanpak is primair preventief in plaats van repressief
- aanpak is dynamisch en houdt rekening met een steeds wisselende fraudecontext
- wordt gebruik gemaakt van objectieve gegevens die worden geverifieerd en er worden frauderisicoanalyses uitgevoerd waarbij gebruik wordt gemaakt van bronbestanden van derden.
- werkt samen met andere instanties om data te analyseren of controles te combineren

Beslagvrije Voet

Het is inherent aan de wettelijke systematiek van toeslagen waarbij op basis van schattingen van burgers toeslagvoorschotten worden uitgekeerd, er na afloop van een toeslagjaar terugvorderingen en nabetalingen volgen.

Als een burger na afloop van een toeslagjaar een deel van het ontvangen toeslagvoorschot moet terugbetalen, kan hij er voor kiezen het bedrag ineens terug te betalen. Hij kan ook gebruik maken van de standaardbetalingsregeling van 24 maanden. Hij kan er ook voor kiezen de openstaande schuld te verrekenen met zijn toeslag. Als een burger niet reageert op het aanbod voor een standaard betalingsregeling van 24 maanden, wordt het openstaande bedrag verrekend met een lopende toeslag. Als een burger niet in staat is om het maandbedrag te voldoen, kan hij een persoonlijke betalingsregeling aanvragen. Bij deze persoonlijke betalingsregeling wordt gekeken wat zijn betalingscapaciteit is. Na 24 maanden, wordt het restant van het dan nog openstaande bedrag alleen nog verrekend met éénmalige teruggaven IB of een nabetaling van toeslagen. Voorwaarde om in aanmerking te komen voor de persoonlijke betalingsregeling is dat er geen sprake moet zijn van opzet of grove schuld bij het ontstaan van de schuld. Als dat het geval is, kan een burger alsnog een beroep doen op de beslagvrije voet.

Van de ontvangen verzoeken om toepassing van de BVV werd ruim 96% binnen de wettelijke termijn van zes weken behandeld (in 2014). In vier procent van de gevallen werd de termijn echter overschreden. In het afgelopen jaar heeft de Belastingdienst maatregelen genomen die leiden tot verbetering op van de aanvraag en de verwerking van de aanvraag van de beslagvrije voet. De Belastingdienst is per 1-10-2015 gestart met een efficiëntere behandeling van de verzoeken BVV. Het aanvraagformulier is sterk vereenvoudigd. De behandeling van een verzoek om een beslagvrije voet is zodanig ingericht dat deze binnen veertien dagen wordt afgerond. Een vereiste is wel dat het verzoek met alle daarbij relevante stukken wordt ingediend. Het moet dus gaan om een verzoek waarbij nader uitvragen van informatie niet meer aan de orde is. Vervolgens vergt de uitbetaling vijf werkdagen. Dit is de komende jaren om technische redenen niet te verkorten. Deze termijn wordt aan de burger kenbaar gemaakt.

Op de website van de Belastingdienst is een formulier geplaatst waarmee de burger om herziening van de beslagvrije voet kan vragen.

Externe overheidssamenwerking gericht op fraudebestrijding

Belastingdienst/Toeslagen werkt langs verschillende lijnen samen met andere (overheids)partijen. Hiermee streven Belastingdienst/Toeslagen en zijn partners doelmatiger en doeltreffender handhaving na. Op basis van een gezamenlijke, en dus completere en actuelere, informatiepositie worden risicoanalyses en interventies (al dan niet gezamenlijk) uitgevoerd. Waar nodig liggen convenanten ten grondslag aan de samenwerking.

In deze rapportage gaat Belastingdienst/Toeslagen nader in op de samenwerkingsverbanden in het kader van fraudebestrijding.

Voor een juist begrip: fraudebestrijding richt zich al lang niet meer uitsluitend op de achterkant van een proces, wanneer het geld al is uitgekeerd. Maar steeds meer op de voorkant: bij de aanvraag. Hierbij wordt steeds meer gebruik gemaakt van contra-informatie en data-analyse. Door aanvullende selecties en analyses worden risicovolle posten geselecteerd en beoordeeld. Deze detectie wordt vroeg in het proces uitgevoerd zodat wordt voorkomen dat ten onrechte betalingen op (voorlopige) aangiften plaatsvinden. Met deze aanpak 'aan de voorkant' kan echter niet alle fraudegevallen worden voorkomen. Vandaar dat samenwerking langs de volgende lijnen plaatsvindt.

Samenwerking Intern

- Combiteam Aanpak Facilitators
Het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF) richt zich op het tegengaan van de activiteiten van de

facilitators achter misbruik van belasting- dan wel toeslaggelden.

Het team, een samenwerkingsverband tussen B/Toeslagen, B/Belastingen en de FIOD, heeft het afgelopen jaar zo'n 40 zaken opgepakt. Bij drieëntwintig zaken vindt vervolgonderzoek plaats. Drie zaken zijn afgevoerd en veertien zaken zitten nog in de eerste fase van het onderzoek. Deze acties hebben tot gevolg gehad dat drie facilitators hun werkzaamheden zijn gestopt en dat door herhaalde bezoeken bij enkele facilitators meer orde in de administratieve organisatie is aangebracht. Daarmee is de basis gelegd voor betrouwbaardere aanvragen. Door de samenwerking met de banken (per 1 augustus 2015) is het voor Belastingdienst/Toeslagen eenvoudiger geldstromen en of betalingen van kinderopvangtoeslag te volgen en vast te stellen of de zogenoemde 'eigen bijdrage' werd voldaan. Daardoor kon sneller actie worden ondernomen.

- **Project Partnerschap 1-bakrekeningnummer**
Eén van de fraudemaatregelen is de invoering van 1-bankrekeningnummer per toeslagaanvrager geweest. Aanvragers van een toeslag kunnen nog maar één bankrekeningnummer gebruiken om hun toeslag te ontvangen. Hierbij is een uitzondering gemaakt voor de kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst kan een convenant afsluiten met een opvanginstelling en de aanvrager kan aangeven dat de kinderopvangtoeslag wordt betaald op de bankrekening van de opvanginstelling. Dit is gerealiseerd binnen het Project Partnerschap 1-bakrekeningnummer. Om in aanmerking te komen voor een dergelijke convenant moeten opvanginstellingen aan bepaalde eisen voldoen. De Belastingdienst controleert bij wijze van steekproef of de opvanginstelling aan de eisen voldoet. Deze controle richt zich op de juistheid van de afgegeven verklaring door de instelling. Belastingen/MKB voert deze controles uit. Van de in 2015 32 geplande controles zijn er 24 uitgevoerd. Afronding en evaluatie vinden plaats begin 2016. De evaluatie is ook gericht op vernieuwing van het convenant

Samenwerking extern

- **LSI/RCF: Risicoadressen.**
De Belastingdienst is vertegenwoordigd in de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI). Andere partijen in het LSI zijn gemeenten, de Inspectie SZW, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen, de Sociale Verzekeringsbank, het Openbaar Ministerie, de departementen Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Politie. Voorzien is dat begin 2016 de Immigratie- en Naturalisatiedienst ook aan het LSI zal deelnemen.
Het doel van het LSI is het voorkomen en terugdringen van belasting- en premiefraude, uitkeringsfraude, illegale tewerkstelling en de daarmee samenhangende misstanden.

Onder verantwoordelijkheid van het LSI en in verbinding met de Regionale Coördinatiepunten Fraudebestrijding (RCF) functioneren regionale interventieteams.

Via het samenwerkingsverband RPF neemt Belastingdienst deel aan het project Risicoadressen. Hiermee wordt beoogd juiste registratie in de BRP te bevorderen en zo misstanden en fraude met toeslagen terug te dringen.

In 2014 hebben in verschillende gemeenten 298 huisbezoeken plaatsgehad; dit leidde tot 257 bevindingen. De totale geldelijke opbrengst is gesteld op €3.708.563 hiervan heeft € 926.339 betrekking op Toeslagen. In 2015 is een vijftal nieuwe projecten gestart. Hiervan zijn de resultaten nog niet bekend.

Ook binnen het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA), een samenwerkingsverband onder regie van Ministerie BZK Belastingdienst, CJIB en 162 gemeenten is er aandacht voor juiste registratie in de BRP. Bij deze aanpak worden de huisbezoeken door de gemeenten uitgevoerd. De Belastingdienst verstrekt hiervoor de selecties. Resultaten zijn nog niet bekend.

- **LIEC/RIEC**
Belastingdienst/Toeslagen is sinds begin 2015 partner binnen de Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's). Dit betekent dat de RIEC's de aandacht voor fraude op het gebied van toeslagen zullen integreren in de bestaande aandachtsgebieden. De afgelopen periode heeft de Belastingdienst/Toeslagen zich daarom gericht op 'naamsbekendheid' binnen de RIEC's.

- **Postbus Externe Overheidssamenwerking**
Bij samenwerking is informatie-uitwisseling noodzakelijk. Om dit proces efficiënt in te richten en zorgvuldig uit te voeren heeft de Belastingdienst/Toeslagen een postbus ingericht. Sinds april 2015 zijn meer 400 verzoeken behandeld.
- **Project Kwaliteitsverbetering en fraudebestrijding gastouderopvang (KEF)**
De Belastingdienst werkt, onder regie van het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid, samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten en GGD-Nederland. Op basis van gemeenschappelijke risicoanalyse zijn te bezoeken gastouderbureaus geselecteerd. Deze gastouderbureaus zijn bezocht door GGD-inspecteurs samen met medewerkers van de Belastingdienst. Alle geplande (42) onderzoeken zijn er afgerond. In ongeveer de helft van de gevallen bleek sprake van onregelmatigheden. Dit heeft inmiddels in een drietal gevallen geleid tot uitschrijving uit het Landelijk Register Kinderopvang. De overige gastouderbureaus, daar waar bijzonderheden zijn geconstateerd, zullen in 2016 aan een nader onderzoek worden onderworpen. Door de deelnemende partijen is een folder ontwikkeld voor de gastouderbureaus waarin de administratieve eisen verduidelijkt worden.

Schatten van inkomensgegevens

Ondersteuning inkomensschatting door Belastingdienst/Toeslagen bij continueren toeslagen 2016

De voorschotbetalingen van toeslagen worden gebaseerd op het geschatte toetsingsinkomen van een huishouden over het lopende jaar. Burgers die een toeslag krijgen, zijn verplicht een wijziging in hun huishoudinkomen door te geven als hierdoor een lager recht op toeslag ontstaat. Deze wijzigingen worden echter vaak niet doorgegeven. De meerderheid van het aantal terugvorderingen bij definitief toekennen wordt (mede) veroorzaakt doordat het toetsingsinkomen anders blijkt te zijn dan waarmee tijdens de voorschotverlening gerekend is.

Eind 2015 heeft de Belastingdienst/Toeslagen de aanvrager ondersteund door, daar waar nodig, een actueel inkomensgegeven, vastgelegd in de systemen van de Belastingdienst, toe te passen voor bij het continueren van de toeslag(en) voor 2016. Daardoor is het niet langer nodig brieven aan aanvragers te sturen om hen te waarschuwen hun inkomen aan te passen.

Hiermee zet de Belastingdienst/Toeslagen een volgende stap in zijn dienstverlening en in het streven de burger de behandeling te geven die hij verdient, en terugvorderingen verder tegen te gaan.

Toeslagontvangers zijn in algemene zijn over deze maatregel geïnformeerd via de brief die zij ontvangen als gevolg van de jaarlijkse continuering. Daarnaast is er specifiekere informatie beschikbaar gesteld op de website.

Slechte schatters

Belastingdienst/Toeslagen voert toezicht uit op 'slechte schatters'. Bij aanvragers waarbij op basis van het vastgestelde inkomen er geen recht op de toeslag bestond, is de toekenning gestopt.

Op basis van vastgestelde inkomens heeft de Belastingdienst/Toeslagen in het vierde kwartaal van 2015 daarom bij 30.501 aanvragers de toeslag gestopt. Hiermee is een jaarrecht van ruim € 30 mln. gemoeid. In 18.400 gevallen gaat het om zorgtoeslag (€ 12,7 mln.), 7.353 gevallen huurtoeslag (€ 14,7 mln.) en 4.748 gevallen kindgebondenbudget (€ 2,6 mln.). Deze aanvragers zijn hierover geïnformeerd.

Terugbetalen Toeslagen

De ontwikkeling van het openstaande bedrag aan terugvorderingen in het tweede halfjaar van 2015 is als volgt:

Ontwikkeling halfjaar	
	2015
Open 01-01	1.517 mln
- nieuwe vorderinge	1.071 mln
- oninbaar	- 25 mln
- ontvangen	- 829 mln
Open 30-06	1.734 mln
- nieuwe vorderinge	1.099 mln
- oninbaar	- 21 mln
- ontvangen	- 1.116 mln
Open 31-12	1.696 mln

De stand van de openstaande vorderingen is lager dan bij de 16e halfjaarsrapportage. Door de snellere start van de definitieve toekenning 2014 is er in 2015 meer definitief toegekend over het berekeningsjaar 2014 dan in vergelijking met het definitief toekennen over voorgaande berekeningsjaren in een vergelijkbare periode. Hierdoor zijn er meer vorderingen opgelegd maar zijn er ook meer betalingen ontvangen op openstaande vorderingen. De stand van de openstaande vorderingen is hierdoor lager geworden.

Eind 2015 is de stand van uitbetalingen en terugvorderingen per toeslagjaar (peildatum 31-12-2015) als volgt:

Toeslagjaar	<i>Uitbetaald bedrag</i>	<i>Teruggevorderd bedrag</i>	<i>% van uitbetaald</i>	<i>bedrag terugbetaald</i>	<i>% van terug- gevorderd</i>	<i>bedrag buiten invordering</i>	<i>% van terug- gevorderd</i>
2009	11.042	2.046	18,5%	1.882	92,0%	88	4,3%
2010	11.533	1.902	16,5%	1.722	90,6%	81	4,3%
2011	12.500	1.917	15,3%	1.687	88,0%	71	3,7%
2012	11.799	1.750	14,8%	1.488	85,0%	42	2,4%
2013	12.299	1.860	15,1%	1.454	78,1%	30	1,6%
2014	10.768	1.339	12,4%	852	63,6%	13	1,0%
2015	11.240	439	3,9%	205	46,5%	2	0,5%

Fraude alleenstaande ouderkop

Vanaf 2015 is er een extra tegemoetkoming ingevoerd in het kindgebondenbudget voor alleenstaande ouders. De onderstaande tabel geeft het aantal alleenstaande ouders en het aantal kinderen in het buitenland met recht op de alleenstaande ouderkop.

Aantal per	Aantal alleenstaande ouders	Aantal kinderen
1-01-2015	8.103	12.529
1-07-2015	4.187	6.133
1-12-2015	4.388	6.387

Om oneigenlijk gebruik te voorkomen is er begin 2015 een controle uitgevoerd waarbij de partnerstatus in het buitenland is geverifieerd. Dit heeft geleid tot een afname van het aantal rechthebbenden in de eerste helft van 2015. Rechthebbenden moesten de partnerstatus opnieuw bevestigen. Dit heeft er (mede) toe geleid dat in de tweede helft van 2015 het aantal rechthebbenden is gestegen.